

2021-04-19

REV 28–2020

Regionstyrelsen

Granskning av årsredovisningen 2020

Pandemin innebär att regionens verksamheter år 2020 behövde ställa om för att hantera effekterna av pandemin. Resultaten för fullmäktiges verksamhetsmål var svaga. Måluppfyllelse bör ses i ljuset av pandemin. Tack vara riktade statsbidrag redovisade regionen ett positivt ekonomiskt resultat. Utan de extra bidragen från staten hade resultatet varit negativt. Vi bedömer att det ekonomiska läget är allvarligt. Det kommer att krävas stora förändringar för att regionen ska kunna möta ökade vårdbehov, hantera uppskjuten vård, tillgodose behov av stora investeringar och samtidigt klara en god ekonomi.

Positivt är att årsbokslutet är upprättat i enlighet med gällande regler. Årsbokslutet ger en rättvisande bild av regionens ekonomiska ställning vid räkenskapsårets slut. Positivt är också att balanskravsresultatet för år 2020 uppgick till 376 miljoner kronor. Det innebär att det negativa balanskravsresultatet från år 2019 är helt återställt. Vår granskning visar dock på brister i redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen.

Vid revisorernas överläggning den 19 april 2021 beslöt revisorerna enhälligt att ställa sig bakom slutsatser i detta missiv. Missiv och underliggande rapporter (Gr 12/2020 och Gr 13/2020) lämnar revisorerna för yttrande till regionstyrelsen. I en bilaga till detta missiv lämnar vi rekommendationer till styrelsen. Yttrande med uppgifter om verkställda och planerade åtgärder ska lämnas till revisionskontoret senast den 12 oktober 2021.

För regionens revisorer via digital signering

Edward Riedl
Ordförande

Bert Öhlund
Vice ordförande

Bilaga
Revisorernas rekommendationer

Revisorernas rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Säkerställ att regionstyrelsens underlag har tillräcklig kvalitet för att bedöma måloppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bör verka för att alla nämnder har mätbara mål och följer upp målen.
- Beakta iakttagelserna i EY:s granskning av bokslut och räkenskaper.

Instruktioner för yttrande

Nedan bifogas ett formulär som ska användas då styrelsen svarar på revisorernas rekommendationer. Syftet med formuläret är att underlätta kommunikationen. Tanken är att det ska vara enkelt för revisorerna att utläsa vilka åtgärder styrelsen vidtagit eller planerar att vidta.

Tänk på detta när ni svarar:

- Svaret ska innehålla uppgifter om vilka åtgärder som vidtagits eller planeras vidtas utifrån revisorernas rekommendationer.
- Det ska finnas en tydlig koppling mellan de rekommendationer som revisorerna lämnat och de åtgärder som beskrivs i svaret.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla tidsangivelser för när åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt innehålla beskrivningar hur åtgärderna genomförs.
- Svaret bör så långt det är möjligt beskriva vilken eller vilka funktioner inom förvaltningen som fått i uppdrag att arbeta med åtgärderna.
- Om nämnden inte tänker vidta några åtgärder, motivera varför.
- Om nämnden inte kan svara på utsatt tid, kontakta undertecknad.

Vid frågor kontakta

Malin Hedlund
Revisionskontoret
090-785 73 70
malin.k.hedlund@regionvasterbotten.se

Svarsformulär

Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Säkerställ att regionstyrelsens underlag har tillräcklig kvalitet för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bör verka för att alla nämnder har mätbara mål och följer upp målen.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>
Beakta iakttagelserna i EY:s granskning av bokslut och räkenskaper.
<i>Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:</i>

SIGNATURSIDA

Detta dokument har elektroniskt undertecknats av följande undertecknare:

NAMN:	EDWARD RIEDL
TITEL, ORGANISATION:	Ordförande, Revisorerna i Region Västerbotten
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_07aa21769b3e774ef6436cce74c7251a11
DATUM & TID:	2021-04-19 16:53:56 +02:00

NAMN:	BERT ÖHLUND
TITEL, ORGANISATION:	Vice ordförande, Revisorerna i Region Västerbotten
IDENTIFIKATIONSTYP:	Svensk e-legitimation
IDENTIFIKATIONS-ID:	_060cff33810219b72cedcab4fffa83d129
DATUM & TID:	2021-04-19 18:41:44 +02:00

Certifierad av Comfact Signature
Accepterad av alla undertecknare
2021-04-19 18:42:00 +02:00
Ref: 1076372
www.comfact.se

[Validera dokumentet](#) | [Användarvillkor](#)

Grundläggande granskning Gr 12/2020

Granskning av redovisad måluppfyllelse i årsredovisning 2020

Foto: Johan Gunseus

April 2021
Malin Hedlund och Ingrid Lindberg
Revisionskontoret
Diarienummer: REV 28-2020

Innehåll

1. Sammanfattande analys	3
2. Bakgrund	4
3. Regionstyrelsens årsredovisning	6
Bedömning av det ekonomiska resultatet	6
Bedömning av resultaten för verksamhetsmål	9
Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning	10
4. Åtgärder med anledning av rekommendationer år 2019	12
5. Sammanfattande bedömningar	13
Svar på revisionsfrågor	13
Rekommendationer	14

1. Sammanfattande analys

Coronapandemin innebar att regionens verksamheter behövde ställa om för att hantera effekterna av pandemin.

Bedömning av ekonomiskt resultat

Tack vare riktade statsbidrag för pandemin redovisar regionen ett överskott med 98 miljoner kronor för år 2020. Utan de extra bidragen från staten skulle regionen ha haft ett underskott. Vi bedömer att det ekonomiska läget är allvarligt. Framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden behöver vidta kraftfulla åtgärder. Hälso- och sjukvårdsnämnden hade ett underskott med -208 miljoner kronor. Det kommer att krävas stora förändringar för att nämnden ska kunna möta ökade vårdbehov, hantera uppskjuten vård och klara sin budget.

Regionstyrelsen redovisade ett överskott mot budget med 298 miljoner kronor och regionala utvecklingsnämnden hade ett underskott med -23 miljoner kronor. Positivt är att balanskravsresultatet för år 2020 uppgick till 376 miljoner kronor. Det innebär att det negativa balanskravsresultatet från år 2019 är helt återställt.

Bedömning av resultat för verksamhetsmål

Resultaten för verksamhetsmålen för år 2020 var svaga. Av årsredovisningen framgår att endast tre av fullmäktiges tolv verksamhetsmål var helt uppfyllda. Vår granskning visar att det dessutom var brister i uppföljningen av verksamhetsmålen.

Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

Årsredovisningen saknar liksom tidigare år en samlad värdering av om målen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning hade uppnåtts. De svaga resultaten för verksamhetsmålen ligger till grund för vår sammantagna bedömning om att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.

I årsredovisningen gör regionstyrelsen en avstämning mot de fyra finansiella mål som fullmäktige fastställt för år 2020. Styrelsen bedömer att tre mål uppnåtts och ett mål inte uppnåtts. Vi delar denna bedömning.

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Säkerställ att regionstyrelsens underlag har tillräcklig kvalitet för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bör verka för att alla nämnder har mätbara mål och följer upp målen.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

2. Bakgrund

Regionstyrelsen har i ansvar att leda och samordna regionens angelägenheter utifrån fullmäktiges regionplan. Med hjälp av årsredovisningen ska styrelsen återskildra resultatet till fullmäktige. Årsredovisningen ska redovisa hur styrelser och nämnder uppfyller fullmäktiges mål och redogöra för utfall, finansiering och ställning vid räkenskapsårets slut.

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med de mål som fullmäktige beslutat och om räkenskaperna är rättvisande.

Iakttagelser i 2019 års granskning

Revisorerna bedömde att resultaten för år 2019 inte var tillräckliga. Regionstyrelsen bedömde att endast ett av fullmäktiges verksamhetsmål för år 2019 var helt uppfyllt. Regionen redovisade ett överskott med 225 miljoner kronor vid årets slut, men orsaken till överskottet var att regionens värdepapper hade ökat i värde. Räknades dessa värdeökningar bort, hade regionen ett underskott på -333 miljoner kronor.

Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade störst underskott. Revisorerna bedömde att varken styrelsen eller nämnden hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att klara sina budgetar.

Liksom tidigare år saknade årsredovisningen en samlad värdering av om målen för god ekonomisk hushållning hade uppnåtts. Mot bakgrund av verksamheternas stora ekonomiska underskott och svaga resultat för verksamhetsmålen bedömde revisorerna att de redovisade resultaten inte var förenliga med fullmäktiges mål.

Rekommendationer i 2019 års granskning

Revisorerna lämnade följande rekommendationer till styrelsen:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. I redovisningen bör bland annat effekter av åtgärder analyseras på ett mer ingående sätt. Styrelsen bör också verka för att alla nämnder har mätbara mål.

Regionstyrelsens yttrande över 2019 års granskning

I sitt yttrande den 31 augusti 2020 instämde regionstyrelsen i huvudsak med revisorernas iakttagelser. Av yttrandet framgick ett antal åtgärder som styrelsen uppgav skulle inarbetas i planeringsförutsättningarna för år 2022. Planeringsförutsättningarna skulle antas av regionstyrelsen i mars 2021. Åtgärder som styrelsen lyfte var:

- I regiondirektörens uppdrag att se över regionens styrmodell ingick att hitta former för åtgärdsinriktad uppföljning.

- Regiondirektören hade i uppdrag att se över att de finansiella målen bättre speglade förutsättningarna för att uppnå en god ekonomisk hushållning.
- Inom ramen för ny planeringsprocess ingick att nämnderna skulle säkerställa mätbara mål.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om resultaten i årsredovisningen är förenliga med fullmäktiges mål. Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Har styrelser och nämnder uppnått fullmäktiges mål?
- Är de redovisade resultatet i årsredovisningen förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?
- Har regionstyrelsen i årsredovisningen bedömt resultatet för styrelserna och nämnderna i förhållande till fullmäktiges mål?
 - Går regionstyrelsens bedömningar av måluppfyllelsen att verifiera utifrån redovisningen i årsredovisningen?
- Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2019?

EY har på uppdrag av revisorerna granskat om räkenskaperna är rättvisande och om årsbokslutet är upprättat i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt god revisionssed. Resultatet av EY:s granskning redovisas i separat rapport (Gr 13/2020).

Revisionskriterier

De bedömningsgrunder som utgör underlag för granskningens slutsatser är:

- Kommunallagen (2017:725) 11 kap. 19, 20 §§ samt 12 kap. 2 §
- Lag om kommunal bokföring och redovisning (2018:597) 4 kap. 1 § samt 11 kap. 1, 8 §§
- Rådet för kommunal redovisnings rekommendation *R15, Verksamhetsberättelse*
- Fullmäktiges anvisningar

Metod

Granskningen är genomförd utifrån en dokumentationsstudie av regionstyrelsens årsredovisning till regionfullmäktige. Under granskningen har vi stämt av med berörda tjänstepersoner i ekonomistaben. Tillförordnad regiondirektör, ekonomidirektör och andra berörda tjänstepersoner har fått möjlighet att kvalitetssäkra rapporten. Rapporten har också kvalitetssäkrats genom att den granskats av annan sakkunnig person inom revisionskontoret samt av revisionsdirektören. Arbetet med granskningen är i huvudsak genomfört av Malin Hedlund och Ingrid Lindberg på revisionskontoret.

3. Regionstyrelsens årsredovisning

Bedömning av det ekonomiska resultatet

Resultatet påverkades av riktade statsbidrag

För år 2020 budgeterade fullmäktige ett överskott med 144 miljoner kronor. Resultatet blev ett överskott med 98 miljoner kronor. Den största orsaken till överskottet var att regionen hade fått extra statliga pengar med anledning av pandemin på totalt cirka 750 miljoner kronor. Resultatet hade också påverkats positivt av en ändrad uppskattning av pensionsavsättningarna.

Regionens styrelser och nämnder redovisade ett överskott mot budget med 67 miljoner kronor. År 2019 redovisade styrelserna och nämnderna ett underskott med -483 miljoner kronor. Verksamhetens nettokostnadsutveckling var -1 procent, vilket var lägre än år 2019 då kostnadsutvecklingen var 2,7 procent. Nettokostnaderna hade bromsats tack vare att regionen hade fått 473 miljoner kronor mer i riktade statsbidrag än förväntat. Dessutom hade pensionskostnaderna minskat med 107 miljoner kronor. Minskningen berodde på en förändrad uppskattning av pensionskulden vid byte av pensionsadministratör.

Av årsredovisningen framgick att både kostnader och intäkter hade påverkats av pandemin. Till exempel var vårdintäkterna 72 miljoner kronor lägre än år 2019 på grund av minskat antal besök. Personalkostnaderna var 105 miljoner kronor högre än år 2019. Till exempel hade kostnaderna för hyrpersonal ökat jämfört med föregående år. Trenden var dock att antalet egna anställda inte ökade i samma takt som tidigare. Även kostnaderna för läkemedel hade ökat.

Resultatet av regionens placeringar i värdepapper, räntekostnader och ränteintäkter var negativt med -293 miljoner kronor, vilket var 847 miljoner kronor sämre än år 2019. Värdeminskningen på regionens placeringar av pensionsmedel uppgick till 162 miljoner kronor. Av detta uppgick realiserade förluster vid omplaceringar i portföljen till 339 miljoner kronor och orealiserade vinster till 178 miljoner kronor. Räntekostnaderna uppgick till 136 miljoner kronor.

Resultaträkning Miljoner kronor	Utfall 2020	Utfall 2019	Kostnads- utveckling	Budget- avvikelse	Budget 2020
Verksamhetens nettokostnader	-8 530	-8 620	-1 %	67	-8 598
Skatteintäkter	6 605	6 599	5 %	-131	6 736
Generella statsbidrag	2 317	1 692	37 %	269	2 048
Verksamhetens resultat	391	-329	2,9 %	205	186
Finansiella intäkter	207	705		87	120
Finansiella kostnader	-500	-151		-338	-162
Finansnetto	-293	554		-251	-42
Totalt Region Västerbotten	98	225		-46	144

Källa: Årsredovisning 2020

I tabellen sammanfattar vi styrelsens redogörelse för nämndernas ekonomi.

Nämnd	Budget- avvikelse	Styrelsens sammanfattning
Regionstyrelsen	298 mkr	– Stora riktade statsbidrag på grund av pandemin påverkade budgetavvikelsen positivt. – Förändrad uppskattning av regionens pensionsavsättning gav en stor positiv resultateffekt. – Område service hade lägre kostnader än budgeterat. Exempelvis för sjukresor. – Beställare primärvård och tandvård redovisade lägre kostnader än budgeterat på grund av färre besök. – Område digitalisering och medicinsk teknik redovisade lägre kostnader än budgeterat. Pandemin påverkade införandet av nytt vårdssystem negativt samtidigt som utvecklingstakten för befintligt system minskat.
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-208 mkr	– Intäkterna från försäljning av vård och tandvård var -125 miljoner kronor lägre än budgeterat – Bidrag från staten avseende merkostnader för pandemin vägde upp underskotten. – På kostnadssidan fanns den största avvikelsen inom personalkostnader, underskottet mot budget uppgick till 206 miljoner. Även läkemedel hade en stor negativ avvikelse mot budget med 41 miljoner kronor.
Regionala utvecklingsnämnden	-23 mkr	– Budgetramen för kollektivtrafik år 2020 var lägre än den anslagsnivå som Länstrafiken budgeterat för att utföra beställd trafik. – Politiska samverkanskostnader var för lågt budgeterade i förhållande till den beslutade förtroendemannaorganisationen.
Övriga nämnder	0 mkr	– Folkhögskolestyrelsen -0,4 miljoner kronor – Patientnämnden + 0,7 miljoner kronor – Revisionen + 0,0 miljoner kronor

Källa: Årsredovisning 2020

Det negativa balanskravsresultatet från år 2019 återställdes

Regionen redovisade år 2019 ett negativt balanskravsresultat på -333 miljoner kronor. Underskott ska enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning återställas inom tre år. Balanskravsresultatet för år 2020 uppgick till 376 miljoner kronor. Det innebär att det negativa balanskravsresultatet från år 2019 är helt återställt.

Effekten av åtgärderna i omställningsplanen var inte tillräcklig

Inför år 2020 identifierade regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsförvaltningen behov av åtgärder för en omställning till en hållbar ekonomi på 225 miljoner kronor. Enligt årsredovisningen gav åtgärderna en effekt på 138 miljoner kronor. Det motsvarade 61 procent av de planerade åtgärderna. Regionstyrelsen och regionala utvecklingsnämnden höll enligt årsredovisningen sina planer, medan hälso- och sjukvårdsnämnden redovisade en effekt på 80 miljoner kronor av 213 miljoner kronor i planen.

Det strukturella underskottet fanns kvar

I årsredovisningen konstaterade regionstyrelsen att det ekonomiska läget var besvärande. Styrelsen uppgav att osäkerheten om pandemin var stor. En betydande effekt var att vårdbehov hade skjutits på framtiden. Under år 2021 skulle arbetet med den uppskjutna vården prioriteras liksom arbetet med att uppnå en ekonomi i balans.

Av årsredovisningen framgick att staten skulle ge tillskott för perioden 2021–2022 genom ökade statsbidrag för uppskjuten vård, akut pandemihantering och generella statsbidrag som kompensation för minskat skatteunderlag. Tillskotten skulle enligt styrelsen ge bättre förutsättningar för de kommande två årens ekonomi. Styrelsen konstaterade dock att regionens ekonomi på sikt inte hade blivit bättre. Styrelsen uppgav att det underliggande strukturella underskottet fanns kvar. Om bidrag och andra pandemirelaterade tillskott rensades bort uppgick det strukturella underskottet enligt styrelsen till mellan 220 och 280 miljoner kronor.

En förutsättning för att komma till rätta med ekonomin var enligt styrelsen att vaccineringarna kunde genomföras och att pandemin avtog i styrka. Styrelsen såg dock att det fanns risker i styrningen av ekonomin. En betydande risk var den egna förmågan att genomföra effektiviseringar. Styrelsen uppgav att flera arbeten pågick för att hantera utmaningarna. Ett regionövergripande projekt skulle balansera effekterna av den pågående pandemin, bearbeta den uppskjutna vården och styra mot en minskad närvarotid och bemanning i syfte att nå målet om en ekonomi i balans. Viktiga faktorer som styrelsen lyfte fram i arbetet med att uppnå en hållbar ekonomi var:

- En ny styrmodell för att förstärka ledning och styrning.
- Genomföra planerade åtgärder i omställningsplanen.
- Införa nya digitala verktyg, till exempel system för produktions- och kapacitetsstyrning och verksamhetssystemet Visus.
- Nya arbetssätt för att åstadkomma god och nära vård

Vår kommentar

Pandemin påverkade regionens ekonomi på många sätt och det är svårt att göra jämförelser med tidigare år. I likhet med övriga regioner redovisade Region Västerbotten ett positivt resultat. Omkring 750 miljoner kronor i extra pengar från staten i pandemiersättning påverkade resultatet positivt. Utan dessa tillskott hade regionens resultat varit negativt.

Det är positivt att regionen redovisade ett positivt balanskravsresultat för år 2020 med 376 miljoner kronor. Det innebär att det negativa balanskravsresultatet från år 2019 är helt återställt. Vi bedömer dock att det ekonomiska läget är allvarligt och att framför allt hälso- och sjukvårdsnämnden behöver vidta kraftfulla åtgärder. Det krävs stora förändringar för att regionen ska kunna möta ökade vårdbehov, hantera uppskjuten vård, tillgodose behov av stora investeringar och samtidigt klara en god ekonomi.

Bedömning av resultaten för verksamhetsmål

I årsredovisningen bedömde regionstyrelsen att endast tre av fullmäktiges tolv mål var helt uppfyllda. Styrelsen bedömde att åtta mål delvis var uppfyllda och att ett mål inte var uppfyllt. Av årsredovisningen framgick översiktligt vilka åtgärder och aktiviteter som styrelser och nämnder vidtagit för att nå fullmäktiges mål. Styrelsen uppgav att pandemin hade haft en negativ påverkan på resultaten och möjligheterna att genomföra planerad verksamhet.

I tabellen redovisar vi styrelsens bedömning av fullmäktiges mål.

Fullmäktiges mål	Styrelsens bedömning
Västerbotten har världens bästa och mest jämlika hälsa	● Målet uppfylls inte
Västerbotten är det barnvänligaste länet	● Målet uppfylls
Västerbotten har trygga invånare med inflytande och delaktighet och ett rikt samt aktivt kultur- och föreningsliv	● Målet uppfylls delvis
Västerbotten är en ledande miljöregion	● Målet uppfylls delvis
Vi har en nära, tillgänglig och personcentrerad vård i hela länet	● Målet uppfylls delvis
Vi levererar jämlik och jämställd hälso- och sjukvård av hög kvalitet	● Målet uppfylls delvis
Vi är en attraktiv arbetsgivare med personal som trivs och utvecklas hos oss	● Målet uppfylls delvis
Vi har en långsiktig hållbar ekonomi	● Målet uppfylls delvis
Vi är en inkluderande, attraktiv och innovativ samverkanspartner	● Målet uppfylls delvis
Vi är ledande inom forskning, innovation och digitalisering	● Målet uppfylls
Västerbotten är en attraktiv och jämställd region att leva och verka i samt flytta till	● Målet uppfylls delvis
Västerbotten har ett klimat för ökad tillväxt av jobb och företag	● Målet uppfylls

Källa: Årsredovisning 2020

Styrelsens bedömningar av måluppfyllelsen utgick enligt årsredovisningen från en viktad sammanvägning av övriga styrelser och nämnders bedömningar av resultat i deras årsrapporter. I årsredovisningen redovisade styrelsen för varje mål en tabell med styrelserna och nämndernas bedömning av sitt resultat. Styrelsen redogjorde inte för vilka viktningar som styrelsen hade använt för att väga samman styrelsernas och nämndernas olika bedömningar. I en bilaga till årsredovisningen redovisade styrelsen utfallet från indikatorerna som låg till grund för styrelsernas och nämndernas bedömningar.

Revisorernas grundläggande granskningar år 2020 visar på bland annat följande brister i styrelsens och nämndernas uppföljning av målen i deras årsrapporter:

- Regionstyrelsen och hälso- och sjukvårdsnämnden hade bedömt måluppfyllelsen för några mål utan att genomföra mätningar.
- Regionala utvecklingsnämnden saknade mätbara mål.

I årsredovisningen kommenterade styrelsen inte att underlagen hade brister.

Styrelsernas och nämndernas måluppfyllelse

Styrelsens redovisning i årsredovisningen av måluppfyllelsen var inriktad på styrelsernas och nämndernas sammanlagda resultat. Styrelsen gjorde inte några egna bedömningar om styrelsernas och nämndernas resultat var tillräckliga. Av årsredovisningen framgick inte heller resultaten för de gemensamma nämnderna.

Utifrån årsredovisningen har vi gjort en sammanställning av styrelsernas och nämndernas bedömningar av sina resultat.

Styrelse och nämnd	Styrelsens/nämndens bedömning av målen		
	Uppfyllda	Delvis uppfyllda	Inte uppfyllda
Regionstyrelsen	3	4	4
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2	4	2
Regionala utvecklingsnämnden	4	5	-
Folkhögskolestyrelsen	5	4	-
Patientnämnden	4	-	-

Källa: Årsredovisning 2020

Vår kommentar

Regionstyrelsen bedömde att endast tre av fullmäktiges tolv mål var helt uppfyllda. Vi har förståelse för att pandemin hade en negativ påverkan på styrelsernas och nämndernas resultat.

Det är positivt att styrelsernas och nämndernas indikatorer finns med i en bilaga till årsredovisningen. Det är dock otydligt vilken viktning som styrelsen använde för att väga samman styrelsernas och nämndernas bedömningar av resultaten. Styrelsens underlag för att utvärdera resultaten hade för flera av fullmäktiges mål brister. Styrelsen bör också göra självständiga bedömningar om nämndernas redovisade resultat är tillräckliga.

Bedömning av mål för god ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning handlar om att styra ekonomi och verksamhet på kort och lång sikt. Begreppet har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsmässigt perspektiv. Fullmäktige har beslutat om fyra finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Fullmäktige har inte angett vilka av verksamhetsmålen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Styrelsen redovisade resultatet för de finansiella målen i årsredovisningen men analyserade inte måluppfyllelsen. Styrelsen gjorde heller ingen samlad bedömning av om fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning uppnåts. I tabellen nedan redogör vi för styrelsens bedömningar av resultaten för de finansiella målen:

Finansiellt mål 2020	Utfall	Styrelsens bedömning
År 2020 ska styrelser och nämnder redovisa ett resultat i balans vilket innebär ett utfall som minst motsvarar budgeterat resultat.	Styrelser och nämnder redovisar en positiv avvikelse mot budget på 67 miljoner kronor.	● Målet uppfylls
Regionens totala pensionsåtgående ska vid utgången av 2020 vara finansierat till minst 48 procent.	45 procent	● Målet uppfylls inte
År 2020 ska självfinansieringsgraden av investeringar uppgå till minst 25 procent.	82 procent	● Målet uppfylls
År 2020 ska den räntebärande låneskulden, exklusive pensionsskulden, högst uppgå till 42 procent av skatter och statsbidrag.	29 procent	● Målet uppfylls

Källa: Årsredovisning 2020

Vår kommentar

Mot bakgrund av de svaga resultaten för verksamhetsmålen är vår sammantagna bedömning att de redovisade resultaten inte är förenliga med fullmäktiges mål.

Regionstyrelsen bedömde att tre av fyra finansiella mål uppnåts och att ett mål inte uppnåts. Vi gör samma bedömning. Det är dock viktigt att komma ihåg att regionens resultat kraftigt påverkades positivt av statliga bidrag och engångseffekter. Trots att de finansiella målen till stor del uppnås är regionen i ett mycket besvärligt ekonomiskt läge.

Revisorerna har i flera år rekommenderat styrelsen att göra en samlad bedömning av resultaten för mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Årsredovisning 2020 saknar liksom tidigare år denna bedömning.

För att kunna göra en samlad bedömning bör regionen definiera vilka av verksamhetsmålen som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Hur regionstyrelsen ser på verksamhetsmålen kopplat till god ekonomisk hushållning framgår inte av årsredovisningen.

4. Åtgärder med anledning av rekommendationer år 2019

I tabellen nedan har vi sammanställt svar på frågan om styrelsen år 2020 vidtog tillräckliga åtgärder med anledning av rekommendationer i 2019 års granskning.

Rekommendationer i 2019 års granskning	Tillräckliga åtgärder	Vår kommentar
Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.	Delvis	Styrelsen lyfte pandemin som den största orsaken till avvikelser. Samtidigt menade styrelsen att det fanns ett strukturellt underskott. Styrelsen menade att en ny styrmodell och ett regionövergripande projekt för att hantera pandemins effekter och minska bemanningen krävdes för att uppnå en ekonomi i balans. Vår bedömning är att krafttag krävs.
Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.	Nej	Styrelsen gör ingen samlad utvärdering av om målen för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
Fortsätt arbetet med att utveckla redovisningen av resultaten för verksamhetsmålen. I redovisningen bör bland annat effekter av åtgärder analyseras på ett mer ingående sätt. Styrelsen bör också verka för att alla nämnder har mätbara mål.	Nej	Styrelsens redovisning i årsredovisningen var förvisso tydligare än tidigare år, men grundläggande granskningar visade brister styrelsers och nämnders uppföljning och redovisning. Regionala utvecklingsnämnden hade inte mätbara mål.

Vår kommentar

Regionstyrelsen vidtog inte tillräckliga åtgärder. Flera iakttagelser från år 2019 års granskning kvarstår.

5. Sammanfattande bedömningar

Svar på revisionsfrågor

Vår sammantagna bedömning är att de redovisade resultaten för år 2020 inte var förenliga med fullmäktiges mål. Nedan ger vi svar på våra revisionsfrågor.

Revisionsfråga	Bedömning	Vår kommentar
Har styrelser och nämnder uppnått fullmäktiges mål?	NEJ	
Är de redovisade resultatet i årsredovisningen förenliga med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning?	NEJ	Fullmäktiges verksamhetsmål uppfyllades inte. Utan extra tillskott från statsbidrag hade regionens ekonomiska resultat varit negativt.
Har regionstyrelsen i årsredovisningen bedömt resultatet för styrelserna och nämnderna i förhållande till fullmäktiges mål?	DELVIS	Regionstyrelsen bedömde sammantaget resultatet för styrelserna och nämnderna i förhållande till fullmäktiges mål. Av årsredovisningen framgick styrelsernas och nämndernas bedömningar av fullmäktiges mål. Styrelsen gjorde dock inga egna bedömningar om resultaten för respektive styrelse och nämnd var tillräckliga.
Går regionstyrelsens bedömningar av måluppfyllelsen att verifiera utifrån redovisningen i årsredovisningen?	DELVIS	Redovisningen utgick från en sammanvägning av de bedömningar som styrelserna och nämnderna lämnat till regionstyrelsen. I en bilaga till årsredovisningen redovisade styrelsen indikatorerna som legat till grund för bedömningarna. Styrelsen redovisade inte hur de viktat styrelsernas och nämndernas resultat. Styrelsen kommenterade inte heller brister i vissa av underlagen.
Har regionstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av revisorernas rekommendationer för år 2019?	NEJ	

Rekommendationer

Vi rekommenderar regionstyrelsen att:

- Utveckla analysen i årsredovisningen om varför verksamheterna år efter år har underskott trots beslut om olika åtgärder. Av analysen bör det framgå vilka åtgärder som krävs för att verksamheterna ska klara sina budgetar.
- Gör i årsredovisningen en utvärdering av om målen som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning har uppnåtts.
- Säkerställ att regionstyrelsens underlag har tillräcklig kvalitet för att bedöma måluppfyllelsen för fullmäktiges verksamhetsmål. Styrelsen bör verka för att alla nämnder har mätbara mål och följer upp målen.

Rekommendationerna kommer att följas upp i nästa års granskning.

Umeå den 15 april 2021

Malin Hedlund och Ingrid Lindberg
Sakkunniga

Revisionskontoret
Region Västerbotten

Granskning av årsbokslut 2020 - finansiell del

Region Västerbotten

Granskning av årsbokslut 2020-12-31

- Finansiell del

Genomförd på uppdrag av revisorerna

Building a better
working world

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING OCH BEDÖMNING	3
2	INLEDNING	4
2.1	Bakgrund	4
2.2	Syfte och revisionsfrågor	4
2.3	Avgränsning och ansvar	4
2.4	Revisionskriterier	5
2.5	Genomförande	5
3	RÄTTVISANDE RÄKENSKAPER	6
3.1	Bokslutsprocessen	6
3.2	Resultaträkningen	6
3.3	Balansräkningen	9
3.4	Regionens sammanställda redovisning	10
3.5	Bedömning	10
4	UPPFÖLJNING AV MÅL FÖR GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING	11
4.1	Balanskravet	12
4.2	Bedömning	12

1 Sammanfattning och bedömning

På uppdrag av revisionerna i Region Västerbotten har EY granskat Region Västerbottens årsbokslut och regionstyrelsens samlade årsredovisning per 2020-12-31. Granskningen har genomförts i enlighet med rekommendationer från normgivande organ och med beaktande av god revisionssed. Våra iakttagelser och bedömningar:

- Grundat på vår granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisning inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed.
- Regionfullmäktige har i Regionplan 2020–2023 beslutat om fyra finansiella mål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Dessa fyra mål är; resultatmål, pensions-skuldsmål, finansieringsmål och skuldsättningsmål. Regionstyrelsens konstaterar att samtliga mål utom pensionsskulds målet är uppfyllda för 2020.
- Regionen redovisar överskott för verksamheterna som uppgår till + 391 mkr. Finansiella underskott om -293 mkr medför att det totala resultatet är + 98 mkr. Det positiva resultatet beror till stor del på att staten med anledning av pandemin gett stora tillfälliga statsbidrag och kompenserat för merkostnader och vissa andra pandemirelaterade kostnader. Att regionen nu tillfälligt fått stora tillskott medför dock inte att regionens ekonomi på sikt blivit bättre. Enligt regionens egen beräkning är årets normaliserade resultat, dvs rensat för pandemirelaterade faktorer, ca – 220 till – 280 mkr. Region Västerbottens underliggande strukturella underskott kvarstår därmed. Det är angeläget att regionstyrelsen omprövar de tidigare åtgärdsplanerna och strategierna för att nå de av fullmäktige beslutade finansiella målen och klara balanskravet även när de tillfälliga stödåtgärderna upphör.
- Balanskravsresultatet uppgick 2019-12-31 till -333 mkr. Årets balanskravsresultat för 2020 uppgår till 376 miljoner kronor vilket innebär att det negativa balanskravsresultatet från 2019 därmed är helt återställt.
- Vi bedömer sammantaget att utfallet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning förutom finansieringen av pensionsåtagandet.
- Vi bedömer att regionstyrelsens samlade årsredovisning för Region Västerbotten i allt väsentligt är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning samt rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).
- Vi önskar vi se en förbättring gällande avsnittet investeringsredovisningen i årsredovisningen. I årsredovisningen redovisas endast årets budget och årets utfall. Därmed är det svårt att förstå om en avvikelse mot budget är en förseningseffekt eller ett slutligt resultat på hur träffsäker en investering varit med anspråk på budget.

- Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

Våra observationer från granskningen kan vidare sammanfattas i följande noteringar som kvarstår sedan tidigare:

- Underlag till bokslutsbilagor för redovisade balanskonton håller varierande kvalitet. Exempelvis så finns det brister i bilagorna för interimsposter som avser projekt. Vi kan se en förbättring i underlagen jämfört med tidigare år men ytterligare förbättring kan ske. Vi rekommenderar att kontroller som säkerställer kvalitén för samtliga av dessa bilagor införs till kommande bokslut.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

Revisorerna ska, enligt kommunallagen, årligen pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig.

EY har genomfört denna granskning på uppdrag av revisorerna i Region Västerbotten. Granskningen avser Region Västerbottens (regionens) årsbokslut och årsredovisning per 2020-12-31. Under året har vi dessutom granskat delårsbokslutet per 2020-08-31. Denna granskning har avrapporterats till revisorerna i revisionsrapport daterad den 3 november 2020.

2.2 Syfte och revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att bedöma om:

- årsredovisningen för regionen är upprättad enligt lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed samt om räkenskaperna är rättvisande
- resultatet är förenligt med av fullmäktige fastställda finansiella mål för god ekonomisk hushållning

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

1. Är räkenskaperna för Region Västerbotten rättvisande?
2. Är årsredovisningen upprättad i enlighet med den nya lagens krav, rekommendationer från rådet för kommunal redovisning (RKR) och har god redovisningssed tillämpats?
3. Är redovisat resultat förenligt med de av fullmäktige fastställda målen för god ekonomisk hushållning?

2.3 Avgränsning och ansvar

Granskningen omfattar samtliga styrelser och nämnder inom regionen och den sammanställda redovisningen.

Regionstyrelsen har ansvaret för upprättande av årsredovisningen och för att regionen har rättvisande räkenskaper.

2.4 Revisionskriterier

Granskningen har skett i enlighet med kommunallagen och andra författningar om revision, revisionsreglementet samt god revisionssed i kommunal verksamhet.

SKYREVs (Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer) utkast till Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och regioner har tillämpats vid granskningen. De rekommendationer och utkast till rekommendationer som SKYREV gett ut har varit vägledande.

Vi har granskat finansiell information som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen. Övriga delar i förvaltningsberättelsen läser vi för att bedöma om beskrivningarna är förenliga med årsredovisningens övriga delar.

Regionstyrelsens ansvar för rättvisande räkenskaper och årsredovisningen regleras i följande lagar, mål och normer, vilka utgör den norm/ de kriterier som granskningens resultat värderas mot:

- Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- Rådet för kommunal redovisnings (RKRs) rekommendationer
- Kommunallagen kapitel 9 11 och 12.
- Regionens fastställda mål för god ekonomisk hushållning
- God redovisningssed

2.5 Genomförande

Vår granskningsinsats har baserats på den separata risk- och väsentlighetsanalys som vi utfört för att identifiera väsentliga poster i balans- och resultaträkningen som är komplexa eller på annat sätt innefattar stor risk. Vi har framförallt granskat periodiseringar, materiella poster och formell riktighet.

Vi har granskat resultaträkningen genom s.k. analytisk granskning. Det innebär att utfallet för verksamhetsåret har jämförts med såväl budget som tidigare års utfall.

Vi har genomfört substansgranskning av väsentliga balansposter med utgångspunkt i tidigare erfarenheter och riskanalysen. Vi utgår från upprättade balanskontoutredningar med underlag. Vi har kontrollerat att samtliga balanskonton är avstämda och verifierade med underlag som styrker existens och värdering. Granskningens omfattning för respektive konto är beroende av vilken risknivå som kontot utgör.

Siffermaterialet i årsredovisningen har kontrollerats mot regionens huvudbok och den sammanställda redovisningen. Därutöver har vi granskat att årsredovisningen innehåller den information som krävs enligt gällande lagtexter och god redovisningssed i kommunal verksamhet.

Av rapporten framgår väsentliga iakttagelser och våra sammanfattande bedömningar.

Rapporten har kommunicerats med regionens ekonomidirektör och redovisningschef.

3 Rättvisande räkenskaper

3.1 Bokslutsprocessen

Vår samlade bedömning är att ekonomistaben har kompetent personal för att genomföra den ekonomiska rapporteringen. Regionen har en utvecklad och fungerande bokslutsprocess. Dokumentation och kvaliteten i bokslutet håller över lag en tillfredsställande nivå, men med förbättringsmöjligheter vad gäller dokumentationen av vissa poster.

Våra framförda synpunkter och rekommendationer i tidigare rapporter är oförändrade och regionstyrelsen bör prioritera att åtgärda dessa, nämligen:

- Underlag till bokslutsbilagor för redovisade balanskonton har varierande kvalitet, bland annat för interimsposter som avser projekt. Vi kan se en förbättring i underlagen jämfört med tidigare år, men regionstyrelsen behöver införa kontroller som säkerställer kvaliteten för samtliga bilagor till kommande bokslut. Det ska tydligt framgå på vilka grunder posterna har bokförts som interimsposter. Då ökar möjligheten att likartade bedömningar görs i varje delårs- och årsbokslut.

Underlag för interimsposter kan exempelvis kompletteras så att det är uppdelat per projekt med:

- en kolumn med totalt bidragsbelopp för bidragsgivaren
- en kolumn med nerlagda kostnader i projektet
- en kolumn för utgående balans vid bokslutsdagen
- uppgift för varje post om det finns återbetalningsskyldighet kopplad till bidraget (samt underlag) och vilken bedömning som har gjorts av förväntad förbrukning av intäkter

Bidragsbeslut bör finnas med bland underlagen för varje projekt. Det bör kontrolleras att redovisat belopp stämmer mot det totala bidragsbeloppet innan materialet lämnas till revisionen.

3.2 Resultaträkningen

Vi har genomfört en översiktlig analytisk granskning av intäkts- och kostnadsslagen i resultaträkningen och analyserat väsentliga förändringar jämfört med budget och föregående år. Vi har även tagit del av rapporter per 2020-12-31 för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt regional utvecklingsnämnd för att kunna göra en djupare analys av avvikelser mot budget och tidigare år.

Vår granskning inte påvisat några väsentliga avvikelser i förhållande till hur regionens resultat har redovisats i årsredovisningen.

3.2.1 Översiktlig sammanställning av resultat, budget- och prognosavvikelse

Belopp i Mkr	Resultat helår 2020	Budget helår 2020	Budget- avvikelse helår 2020	Prognos helår 2020 (delårs- rapport augusti)	Prognos- avvikelse helår 2020	Resultat helår 2019
Verksamhetens intäkter	3 651	3 773	-122			3 311
Verksamhetens kostnader	-11 750	-11 941	191			-11 931
Avskrivningar, plan	-430	-430	0			
Verksamhetens nettokostnader	-8 530	-8 598	68	-9 018	488	-8 620
Skatteintäkter	6 605	6 736	-131	6 655	-50	6 599
Generella statsbidrag och utjämning	2 317	2 048	269	2 324	-7	1 692
Summa skatteintäkter och statsbidrag	8 922	8 784	138	8 979	-57	8 291
Verksamhetens resultat	391	186	206	-39	431	-329
Finansnetto	-293	-42	-251	-444	151	554
Årets resultat	98	144	-45	-483	582	225

Avvikelser mot föregående år samt avvikelser mot budget kommenteras på ett utförligt sätt i regionens årsredovisning.

Vi noterar att årets resultat är svår att jämföra med tidigare perioder. Covid-19 har lett till betydligt färre vårdbesök vilket i sin tur lett till lägre patientintäkter. Enligt regionens egen beräkning är årets normaliserade resultat, dvs rensat för pandemirelaterade faktorer, ca – 220 till – 280 mkr. Region Västerbottens underliggande strukturella underskott kvarstår därmed.

Pandemin har även skapat en del turbulens på aktiemarknaden. Enligt nuvarande finanspolicy måste regionen sälja av värdepapper vid större nedgångar. Det turbulenta börsåret 2020 har därmed påverkat regionens placeringsstrategi negativt. Regionens pensionsmedelsportfölj har haft en negativ värdeutveckling under år 2020 på 3,4 procent. Det var 7,9 procent lägre än avkastningskravet.

3.2.2 Kommentar avseende träffsäkerhet i prognos

År	Årets resultat			Verksamhetens nettokostnad		
	Utfall	Prognos i delårsrapport	Avvikelse	Utfall	Prognos i delårsrapport	Avvikelse
2020	98	-483	581	-8 530	-9 018	488
2019	225	-75	300	-8620	-8687	67
2018	35	134	-99	-8397	-8281	-116
2017	145	10	135	-7 954	-7 913	-41
2016	97	-42	139	-7 440	-7 398	-42
2015	8	-55	63	-7 195	-7 178	-17
2014	176	225	-49	-6 845	-6 801	-44

Under de senaste sex åren har väsentliga skillnader funnits mellan det prognosticerade helårsresultatet i delårsrapporten och det slutliga utfallet som ovanstående tabell visar. För 2020 är det en mycket stora positiv skillnad. Orsaken är de extra Covid-19 relaterade stöden som kommit under hösten. Storleken på dessa stöd var inte känd i samband med att prognostiseringen vid delårsrapporten.

3.2.3 Vår granskning av resultaträkningen

Förutom en analytisk granskning av intäkts- och kostnadsslagen i resultaträkningen har vi stämt av regionens finansiering visavi staten. Vi har tagit del av årsbokslut för regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionala utvecklingsnämnden för att kunna göra en djupare analys av avvikelser mot budget och tidigare år.

Vi har inte identifierat några väsentliga avvikelser från hur regionens resultat har redovisats i årsredovisningen.

Granskningen av den sammanställda resultaträkningen för koncernen kommenteras inte här eftersom vi inte har gjort några väsentliga iakttagelser kring årets utfall.

3.2.4 Verksamhetens nettokostnad

Styrelsens och nämndernas nettokostnad (mkr)	Utfall 2020	Budget 2020	Avvikelse budget	Avvikelse i %	Utfall 2019	Förändring fjolåret	Förändring fjolår i %
Regionstyrelsen	-2 611,0	-2 909,0	298,0	10%	-3 013,0	402,0	-13%
Hälso- och sjukvårdsnämnden	-5 536,0	-5 328,0	-208,0	-4%	-5 280,0	-256,0	5%
Regionala utvecklingsnämnden	-360,0	-337,0	-23,0	-7%	-305,0	-55,0	18%
Folkhögskolestyrelsen	-10,4	-9,5	-0,9	-9%	-10,0	-0,4	5%
Patientnämnden	-5,0	-6,0	1,0	17%	-5,0	0,0	4%
Revisionen	-8,0	-8,0	0,0	0%	-7,0	-1,0	12%
Summa verksamhetens nettokostnad	-8 530,4	-8 597,5	67,1	1%	-8 620,0	89,6	-1%

3.2.5 Sammanfattande kommentarer:

De obalanser i ekonomin som har funnits under tidigare år har fortsatt under 2020 om man rensar 2020 från de tillfälliga stöd som erhållits. Att försöka analysera resultatet för 2020 mot budget och föregående års utfall är dock mycket svårt då Covid-19 inte bara påverkat stöd och bidrag utan även påverkat vårdproduktionen. Som en följd av pandemin har vårdtillfällen operationer, läkarbesök, sjukvårdande behandlingar liksom tandvårdsbesök minskat markant jämfört med 2019. Regionen har erhållit såväl statliga stöd i form av generella statsbidrag som andra former av ersättningar för kostnader kopplade till pandemin.

Primärvård

Vårdproduktion ack december	Förändring				
	2018	2019	2020	2018/2019	2019/2020
Vårdtillfällen	1 376	1 378	1 117	0,1%	-18,9%
Vård dagar	9 278	9 695	7 826	4,5%	-19,3%
Medelvårdtid	5,76	6,06	6,03	5,2%	-0,5%
Beläggning	71,8%	78,2%	68,1%	8,8%	-12,9%
Läkarbesök	247 024	258 735	203 591	4,7%	-21,3%
Sjukvårdande behandling	466 025	474 712	376 569	1,9%	-20,7%
Viktad Vårdtjänst	26 544	27 512	21 743	3,6%	-21,0%

Sjukhusvård

Vårdproduktion ack december	Förändring				
	2018	2019	2020	2018/2019	2019/2020
Vårdtillfällen	46 073	46 969	43 874	1,9%	-6,6%
Vård dagar	285 009	281 117	262 604	-1,4%	-6,6%
Vårdtjänst DRG	50 900	50 547	47 061	-0,7%	-6,9%
Vårdtjänst-DRG/vårdtillfälle	1,10	1,08	1,07	-2,6%	-0,3%
Medelvårdtid	5,37	5,19	5,25	-3,4%	1,2%
Beläggning	94,1%	93,2%	84,9%	-1,0%	-8,8%
Läkarbesök	329 343	334 451	313 068	1,6%	-6,4%
Sjukvårdande behandling	453 473	434 032	387 852	-4,3%	-10,6%
Viktad Vårdtjänst	92 291	91 884	83 650	-0,4%	-9,0%

Vårdtillfällen och vårdproduktion har minskat under 2020 vilket gör det svårt att analysera om en kostnadsreduktion är kopplad till minskad vårdproduktion eller en faktisk besparingseffekt.

Regionen identifierade inför 2020 åtgärder motsvarande 225 miljoner kronor i en omställningsplan för hållbar ekonomi. Den samlade effekten av omställningsplanen uppgår enligt regionen till 138 miljoner kronor eller 61% av målet. Av årsredovisningen framgår det att det är svårt att bedöma huruvida kostnadsreduceringar är en effekt av åtgärder i omställningsplanen eller en effekt av pandemin. Det är därmed svårt för oss att uttala oss om omställningsplanen för att få en ekonomi i balans.

Den budget som fastställs inför verksamhetsåret, och som ska ligga till grund för den verksamhet och åtgärder som ska vidtas under året blir inte fullt ut styrande då budgetramarna ändras under löpande år.

3.3 Balansräkningen

I den översiktliga granskningen av balansräkningen har vi analyserat stora och/eller oväntade avvikelser jämfört med tidigare perioder. Vi har inte identifierat några väsentliga noteringar om

avvikelser om hur regionen redovisat tillgångar och skulder i årsredovisningen. Vi har substansgranskat¹ balansräkningens poster mot underlag med utgångspunkt i upprättad risk- och väsentlighetsanalys. Vi har följt upp underlagen och inte hittat något att anmärka på med undantag av tidigare nämnda bristen angående dokumentation av interimposter.

Vad gäller innehåll i årsredovisningen önskar vi se en förbättring gällande Investeringsredovisningen. Regelverket RKR R14 ställer krav på överskådlighet och flerårsuppföljning. I årsredovisningen redovisas endas årets budget och årets utfall. Ingen uppdelning på större projekt och ingen översikt över flera år. Därmed är det svårt att förstå om en avvikelse mot budget är en förseningseffekt eller ett slutligt resultat på hur träffsäker en investering varit med anspråk på budget.

3.4 Regionens sammanställda redovisning²

Den sammanställda redovisningen omfattar resultat- och balansräkning, kassaflödesanalys och noter. Vi har granskat gjorda koncernelimineringar stickprovsvis samt analyserat förändringen mellan ingående och utgående eget kapital.

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av verksamheten och den ekonomiska ställningen för Region Västerbotten med koncernföretag per den 31 december 2020.

3.5 Bedömning

- Grundat på vår översiktliga granskning har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att årsredovisningen inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med god redovisningssed och i allt väsentligt ger en rättvisande bild av regionens resultat och ställning.
- Regionens pensionsmedelsportfölj har haft en negativ värdeutveckling under år 2020 på 3,4 procent. Det var 7,9 procent lägre än avkastningskravet. Värdeutvecklingen är en följd av den kraftiga initiala börsnedgången som skedde vid pandemins början och policyns krav på att då vikta om portföljen från aktierelaterade instrument till ränterelaterade instrument, vid nedgångar.

¹ Substansgranskning = kontroll mot underlag för att inhämta revisionsbevis om postens innehåll.

² Med sammanställd redovisning menas den koncernredovisning som upprättas för regionen med dotterföretag

4 Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning

Fullmäktige ska enligt kommunallagen ställa upp mål för god ekonomisk hushållning i sin budget, både ur ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Regionstyrelsen ska i årsredovisningens förvaltningsberättelse utvärdera om målen har uppnåtts och följts.

Revisorerna ska enligt kommunallagen bedöma om resultatet i delårsrapport och årsredovisning är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning. Mål för god ekonomisk hushållning omfattar både finansiella mål samt verksamhetsmål. I denna granskning följs endast de finansiella målen upp.

Finansiella mål

Regionfullmäktige har fastställt fyra kvantifierbara finansiella mål avseende god ekonomisk hushållning. Regionstyrelsen återger och kommenterar målen enligt följande.

Måluppfyllelse för finansiella mål		
Finansiella mål	Utfall	Måluppfyllelse
Regionen ska redovisa ett överskott för verksamhetens resultat över planperioden 2020–2023 som motsvarar minst 3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. År 2020 ska styrelser och nämnder redovisa ett resultat i balans vilket innebär ett utfall som minst motsvarar budgeterat resultat.	Utfall 2020 visar en positiv avvikelse mot budget på 67 miljoner kronor för styrelse och nämnder på totalnivå. Avvikelse för respektive styrelse och nämnd går att utläsa under kapitel Driftsredovisning.	●
Marknadsvärdet av tillgångarna i förvaltningen av pensionsmedel ska senast år 2040 uppgå till hela pensionsskuldens bokförda värde (minst 100 procents konsolidering). Region Västerbottens totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2020 vara finansierat till minst 48 procent.	Pensionsåtagandet är finansierat till 45 procent.	●
Investeringar ska över tid finansieras av egna medel. Lånefinansiering kan användas för att delfinansiera tillfälligt höga investeringsnivåer. År 2020 ska självfinansieringsgraden av investeringar uppgå till minst 25 procent.	Självfinansieringsgraden uppgår till 82 procent vid årets utgång.	●
Total räntebärande låneskuld, exklusive pensionsskulden, får högst uppgå till 45 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. År 2020 ska räntebärande låneskulden, exklusive pensionsskulden, högst uppgå till 42 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.	Den räntebärande låneskulden uppgår till 2 600 miljoner kronor vid 2020 års utgång vilket motsvarar 29 procent av skatteintäkterna och generella statsbidragen.	●

Regionstyrelsen kommenterar och utvärderar måluppfyllelsen av de finansiella mål som fastställts av regionfullmäktige i årsredovisningen.

4.1 Balanskravet

Kravet på balans mellan intäkter och kostnader, balanskravet, är lagstadgat i kommunallagen. Balanskravet innebär att balans ska råda både vid budgettillfället och när året är slut. Avstämning av balanskravet ska göras såväl i delårsrapporten, med utgångspunkt i det prognostiserade och justerade resultatet för året samt i årsredovisningen.

- Balanskravsresultatet uppgick 2019-12-31 till -333 mkr. Balanskravsresultat för 2020 uppgår till 376 miljoner kronor vilket innebär att det negativa balanskravsresultatet från 2019 är helt återställt, vilket också framgår av årsredovisningen.

4.2 Bedömning

- Regionfullmäktige har i Regionplan 2020–2023 beslutat om fyra finansiella mål. Regionstyrelsens konstaterar att samtliga mål utom pensionsskuldsmålet är uppfyllda för 2020.
- Vi bedömer sammantaget att utfallet enligt årsredovisningen är förenligt med fullmäktiges finansiella mål för god ekonomisk hushållning förutom finansieringen av pensionsåtagandet.
- Balanskravet uppnås för 2020
- Regionen redovisar överskott för verksamheterna som uppgår till + 391 mkr. Det positiva resultatet beror till stor del på att staten med anledning av pandemin gett stora tillfälliga statsbidrag och kompenserat för merkostnader. Enligt regionens egen beräkning är årets normaliserade resultat, dvs rensat för pandemirelaterade faktorer, ca – 220 till – 280 mkr. Regionens underliggande ekonomi är därmed inte i balans.
- För att nå en långsiktig stabilitet, klara nödvändiga investeringar och framtida pensionsutbetalningar behövs ett överskott. Överskottet ska också kunna användas för konjunktursvängningar. De finansiella mål som är kopplade till resultatmått är därför viktiga.

Umeå den 12 april 2021

Mikael Sjölander
Auktoriserad revisor
Certifierad kommunal revisor

Joakim Åström
Auktoriserad revisor